

S
C
H
O
O
L
J
A
A
R

EXAMEN REGLEMENT

ECONOMIE

TECHNIEK

GEZONDHEID

CULTUUR

NATUUR

2
0
1
8
/
2
0
1
9

MAATSCHAPPIJ

Inhoudsopgave

	<u>Algemeen</u> 4
Artikel 1	Begripsbepalingen
Artikel 2	Eindexamen
Artikel 3	Afnemen eindexamen
Artikel 4	Examenprogramma
Artikel 5	Programma van Toetsing en Afsluiting (het PTA)
Artikel 6	Keuze van de examenvakken
Artikel 7	Vakken zonder een centraal examen
Artikel 8	Vakken met een centraal examen
Artikel 9	Eindexamen vwo
Artikel 10	Eindexamen havo
Artikel 11	Onregelmatigheden
Artikel 12	Aangepaste wijze van examineren
Artikel 13	Geheimhouding
Artikel 14	Onvoorziene omstandigheden en bezwaar
	<u>Het schoolexamen</u> 12
Artikel 15	Algemeen
Artikel 16	Afnemen van de onderdelen van het schoolexamen
Artikel 17	Organisatie schoolexamentoetsen
Artikel 18	Afwezigheid bij schoolexamentoetsen
Artikel 19	Beoordeling schoolexamen
Artikel 20	Mededeling cijfers schoolexamen
Artikel 21	Herkansing van onderdelen uit het schoolexamen
Artikel 22	Onregelmatigheden
	<u>Het examendossier</u> 16
Artikel 23	Toetsen
Artikel 24	Praktische opdrachten
Artikel 25	Handelingsdelen
Artikel 26	Profielwerkstuk
Artikel 27	Rekentoets
Artikel 28	Registratie en beheer
Artikel 29	Rapportage
Artikel 30	Doubleren
Artikel 31	Doorstromers en overstappers
Artikel 32	Instromers en verhuisgevallen
	<u>Het centraal schriftelijk examen</u> 19
Artikel 33	Centraal examen
Artikel 34	Herexamen
Artikel 35	Inzage centraal examen
Artikel 36	Ziekte
Artikel 37	Registratie

De uitslag van het examen 20

Artikel 38	<i>Uitslagbepaling</i>
Artikel 39	<i>Eindcijfers vakken</i>
Artikel 40	<i>Combinatiecijfer</i>
Artikel 41	<i>Slaag-zakregeling examen 2019</i>
Artikel 42	<i>Extra vakken</i>
Artikel 43	<i>Cum Laude</i>
Artikel 44	<i>Niet geslaagden</i>

Ten slotte 22

Artikel 45	<i>Overige bepalingen</i>
Artikel 46	<i>Spreiding examen</i>

Dit examenreglement omvat alle algemene regelgevingen omtrent de schoolexamens en het eindexamen, zoals die in de wet van het Examenbesluit aan het bevoegd gezag van het Laurens Lyceum gedelegeerd is. Aldus vastgesteld voor het schooljaar 2018/2019.

September 2018

Namens het bevoegd gezag,
directeur,

J.A.P. van der Heijden

conrector,

Mw. drs. M.M. Davids, mil.

Algemeen*Artikel 1 Begripsbepalingen*

In dit besluit wordt verstaan onder:

“bevoegd gezag”	het schoolbestuur of door het schoolbestuur aangestelde dagelijkse leiding
“commissie van beroep”	commissie, samengesteld uit docenten die de kandidaten geen les geven, ingesteld voor organisatorische beroepszaken
“conrector onderwijs”	de conrector verantwoordelijk voor de organisatie van het eindexamen op het Laurens Lyceum
“directeur”	de rector van het Laurens Lyceum
“eindexamen”	een examen in de in artikel 8 en artikel 9 van dit reglement voorgeschreven vakken
“examencommissie”	de directeur, de secretaris van het examen en de plv secretaris van het examen samen
“examendossier”	verzameling van door de kandidaat behaalde resultaten voor het schoolexamen
“examenstof”	de aan de kandidaat te stellen eisen
“examinator”	docent die is belast met het afnemen van examen
“handelingsdeel”	examenonderdeel dat een kandidaat voldoende moet hebben afgerond voor hij kan deelnemen aan het centraal schriftelijk examen
“inspectie”	de inspectie van het onderwijs die toeziet op de kwaliteit van het onderwijs en organisatorisch valt onder het ministerie van onderwijs, cultuur en wetenschap
“kandidaat”	een ieder die door het bevoegd gezag tot het eindexamen wordt toegelaten
“praktische opdracht”	een door de kandidaat, alleen of in een groep, te maken werkstuk of practicumopdracht of kundossieropdracht, waarin de verworven vaardigheden worden toegepast
“profiel”	de combinatie van vakken zoals die in het inrichtingsbesluit artikel 26b en artikel 26c is vastgelegd
“profielwerkstuk”	een werkstuk waarbij één of meer vakken binnen het totale pakket of profiel betrokken zijn
“rekentoets”	centrale rekentoets als verplicht onderdeel van het eindexamen
“school”	het Laurens Lyceum
“schoolexamen”	het deel van het eindexamen dat over de gehele bovenbouwstof wordt afgenomen bestaande uit toetsen, handelingsdelen en praktische opdrachten
“schoolexamenrepetitie”	repetitie in de voor-examenklas, die meetelt in het schoolexamen
“secretaris van het examen”	organisator van schoolexamens en eindexamens en verantwoordelijke voor de cijferadministratie van de schoolexamens en eindexamens
“toets”	een schriftelijk of mondeling onderzoek, waarvan het resultaat met een cijfer beoordeeld wordt en dat onderdeel uitmaakt van het examendossier
“toetsperiode”	een tijdvak zoals beschreven in het schoolexamenoverzicht waarin toetsen worden afgenomen

Artikel 2 Eindexamen

Het eindexamen kan voor ieder vak bestaan uit een schoolexamen, of uit een schoolexamen en een centraal examen.

Artikel 3 Afnemen eindexamen

De examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag het eindexamen af.

Artikel 4 Examenprogramma

- 4.1 De minister stelt, voor elk van de onderwijssoorten examenprogramma's vast, waarin zijn opgenomen:
- a een omschrijving van de examenstof voor ieder eindexamenvak,
  - b welk deel van de examenstof centraal zal worden geëxamineerd en over welke examenstof het schoolexamen zich uitstrekt, en
  - c het aantal en de tijdsduur van de toetsen van het centraal examen.
- 4.2 Een examenprogramma wordt vastgesteld per vak of per groep van vakken.

Artikel 5 Programma van Toetsing en Afsluiting (het PTA)

- 5.1 Het bevoegd gezag stel jaarlijks vóór 1 oktober het examenreglement, de handleiding PWS en het schoolexamenoverzicht vast en ze worden vóór 1 oktober toegezonden aan de inspectie en verstrekt aan alle kandidaten.
- 5.2 In het examenreglement worden de algemene regels vastgelegd, zoals de wijze waarop het schoolexamen plaatsvindt, de herkansingen en de regels die aangeven op welke wijze het cijfer voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt en de slaag-zakregel.
- 5.3 Het schoolexamenoverzicht heeft betrekking op de desbetreffende klassenlaag. In het schoolexamenoverzicht wordt in ieder geval aangegeven welke onderdelen van het examenprogramma worden getoetst, de inhoud van de onderdelen en de overige relevante data.
- 5.4 In de handleiding PWS staat de regelgeving van het profielwerkstuk.

Artikel 6 Keuze van de examenvakken

- 6.1 De kandidaten kiezen, met inachtneming van het bepaalde in artikel 7 tot en met artikel 10, in welke vakken ze examen willen afleggen. Voor kandidaten geldt deze keuze voor zover het bevoegd gezag hen in de gelegenheid heeft gesteld onderwijs in die vakken gedurende de tweede fase van het voortgezet onderwijs te ontvangen.
- 6.2 Het bevoegd gezag kan aan een kandidaat ontheffing verlenen voor het volgen van de lessen Lichamelijke opvoeding.
- 6.3 Op het vwo kan door het bevoegd gezag aan een kandidaat ontheffing worden verleend voor het volgen van onderwijs in de tweede moderne vreemde taal in geval de kandidaat een stoornis heeft die specifiek betrekking heeft op taal, in het geval de kandidaat een andere moedertaal dan de Nederlandse taal heeft of in het geval een leerling met het profiel N&G of N&T ernstig belemmerd wordt door de tweede moderne vreemde taal.

Artikel 7 Vakken zonder een centraal examen

Alle vakken hebben een schoolexamen. Niet alle vakken hebben echter een centraal examen.

Vakken met uitsluitend een schoolexamen zijn op het vwo:

Maatschappijleer, Informatica, Lichamelijke opvoeding en Culturele en kunstzinnige vorming.

Vakken met uitsluitend een schoolexamen zijn op het havo:

Maatschappijleer, Informatica, Lichamelijke opvoeding en Culturele en kunstzinnige vorming.

Artikel 8 Vakken met een centraal examen

8.1 Verplichte vakken met een centraal examen zijn zowel voor het vwo als voor het havo: Nederlands en Engels.

8.2 Vakken met een centraal examen kunnen zijn voor het vwo:

Latijn, Grieks, Frans, Duits, Geschiedenis, Aardrijkskunde, Wiskunde A, Wiskunde B, Wiskunde C, Natuurkunde, Scheikunde, Biologie, Economie, Management en organisatie (in 4 havo en 4 vwo is dat Bedrijfseconomie) en Teken.

8.3 Vakken met een centraal examen kunnen zijn voor het havo:

Frans, Duits, Geschiedenis, Aardrijkskunde, Wiskunde A, Wiskunde B, Natuurkunde, Scheikunde, Biologie, Economie, Management en organisatie (in 4 havo en 4 vwo is dat Bedrijfseconomie) en Teken.

Artikel 9 Eindexamen vwo

9.1A Het eindexamen van het vwo voor kandidaten die in het schooljaar 2017-2018 in 4 vwo, 5 vwo of 6 vwo in het gymnasium zitten omvat:

- a de vakken in het gemeenschappelijk deel, te weten:
Nederlands, Latijn of Grieks, Engels, Maatschappijleer en Lichamelijke opvoeding.
- b afhankelijk van het gekozen profiel, twee of drie profielvakken, te weten:
  - in het profiel cultuur en maatschappij:
Geschiedenis en, Wiskunde C of Wiskunde A,
  - in het profiel economie en maatschappij:
Geschiedenis, Wiskunde A of Wiskunde B, en Economie,
  - in het profiel natuur en gezondheid:
Wiskunde A of Wiskunde B, Scheikunde en Biologie,
  - in het profiel natuur en techniek:
Wiskunde B, Natuurkunde en Scheikunde,
- c afhankelijk van het gekozen profiel, één of twee profielkeuzevakken, te weten:
  - in het profiel cultuur en maatschappij:
Aardrijkskunde of Economie én Frans of Duits of Tekenen,
  - in het profiel economie en maatschappij:
Frans of Duits of Aardrijkskunde of Management en organisatie (in 4 vwo is dat Bedrijfseconomie),
  - in het profiel natuur en gezondheid:
Aardrijkskunde of Natuurkunde,
  - in het profiel natuur en techniek:
Biologie of Informatica,
- d één examenvak in het vrije deel, waarbij gekozen kan worden uit de vakken genoemd in artikel 8.2 en Informatica, waarbij zijn uitgezonderd de vakken genoemd in artikel 9.2,
- e de rekentoets, en
- f het resterende gedeelte van het vrije deel dat opgevuld moet worden met verdieping van de examenonderdelen, oriëntatie op studie en beroep en school-organisatorische werkzaamheden.

9.2Aa In het profiel cultuur en maatschappij is:
de keuze van de vakken Wiskunde B, Natuurkunde, Scheikunde en Biologie niet toegestaan.

b In het profiel economie en maatschappij is:
de keuze van de vakken Wiskunde C, Natuurkunde, Scheikunde en Biologie niet toegestaan.

c In het profiel natuur en gezondheid is:
de keuze van de vakken Geschiedenis, Wiskunde C en Management en organisatie niet toegestaan.

d In het profiel natuur en techniek is:
de keuze van de vakken Geschiedenis, Wiskunde A, Wiskunde C en Management en organisatie (in 4 vwo is dat Bedrijfseconomie) niet toegestaan.

9.3A Kandidaten die Latijn hebben en daarnaast Frans of Duits (al dan niet als extra keuzevak), moeten voor aanvang van het centraal examen besluiten of ze willen opgaan voor een gymnasiumdiploma of een atheneumdiploma. Deze keuze kan daarna niet meer worden veranderd.

- 9.1B Het eindexamen van het vwo voor kandidaten die in het schooljaar 2017-2018 in 4 vwo, 5 vwo of 6 vwo in het atheneum zitten omvat:
- a de vakken in het gemeenschappelijk deel, te weten:
Nederlands, Frans of Duits, Engels, Maatschappijleer, Lichamelijke opvoeding en Culturele en kunstzinnige vorming.
  - b afhankelijk van het gekozen profiel, twee of drie profielvakken, te weten:
    - in het profiel cultuur en maatschappij:
Geschiedenis en, Wiskunde C of Wiskunde A,
    - in het profiel economie en maatschappij:
Geschiedenis, Wiskunde A of Wiskunde B, en Economie,
    - in het profiel natuur en gezondheid:
Wiskunde A of Wiskunde B, Scheikunde en Biologie,
    - in het profiel natuur en techniek:
Wiskunde B, Natuurkunde en Scheikunde,
  - c afhankelijk van het gekozen profiel, één of twee profielkeuzevakken, te weten:
    - in het profiel cultuur en maatschappij:
Aardrijkskunde of Economie, en Frans of Duits of Tekenend,
    - in het profiel economie en maatschappij:
Frans of Duits of Aardrijkskunde of Management en organisatie (in 4 vwo is dat Bedrijfseconomie),
    - in het profiel natuur en gezondheid:
Aardrijkskunde of Natuurkunde,
    - in het profiel natuur en techniek:
Biologie of Informatica,
  - d één examenvak in het vrije deel, waarbij gekozen kan worden uit de vakken genoemd in artikel 8.2 en Informatica, waarbij zijn uitgezonderd de vakken genoemd in artikel 9.2,
  - e de rekentoets, en
  - f het resterende gedeelte van het vrije deel dat opgevuld moet worden met verdieping van de examenonderdelen, oriëntatie op studie en beroep en school-organisatorische werkzaamheden.
- 9.2Ba In het profiel cultuur en maatschappij is:
de keuze van de vakken Wiskunde B, Natuurkunde, Scheikunde en Biologie niet toegestaan.
- b In het profiel economie en maatschappij is:
de keuze van de vakken Wiskunde C, Natuurkunde, Scheikunde en Biologie niet toegestaan.
  - c In het profiel natuur en gezondheid is:
de keuze van de vakken Geschiedenis, Wiskunde C en Management en organisatie niet toegestaan.
  - d In het profiel natuur en techniek is:
de keuze van de vakken Geschiedenis, Wiskunde A, Wiskunde C en Management en organisatie (in 4 vwo is dat Bedrijfseconomie) niet toegestaan.

Artikel 10 Eindexamen havo

10.1 Het eindexamen van het havo voor kandidaten die in het schooljaar 2017-2018 in 4 havo of 5 havo zitten omvat:

- a de vakken in het gemeenschappelijk deel, te weten:
Nederlands, Engels, Maatschappijleer, Lichamelijke opvoeding en Culturele en kunstzinnige vorming,
  - b afhankelijk van het gekozen profiel, twee of drie profielvakken te weten:
    - in het profiel cultuur en maatschappij:
Geschiedenis, en Frans of Duits,
    - in het profiel economie en maatschappij:
Geschiedenis, Wiskunde A of Wiskunde B, en Economie,
    - in het profiel natuur en gezondheid:
Wiskunde A of Wiskunde B, Scheikunde en Biologie,
    - in het profiel natuur en techniek:
Wiskunde B, Natuurkunde en Scheikunde,
  - c afhankelijk van het gekozen profiel, één of twee profielkeuzevakken, te weten:
    - in het profiel cultuur en maatschappij:
Aardrijkskunde of Economie, en Frans of Duits of Tekenen,
    - in het profiel economie en maatschappij:
Frans of Duits of Aardrijkskunde of Management en organisatie (in 4 havo is dat Bedrijfseconomie),
    - in het profiel natuur en gezondheid:
Aardrijkskunde of Natuurkunde,
    - in het profiel natuur en techniek:
Biologie of Informatica,
  - d één examenvak in het vrije deel, waarbij gekozen kan worden uit de vakken genoemd in artikel 8.3 en Informatica, waarbij zijn uitgezonderd de vakken genoemd in artikel 10.2,
  - e de rekentoets, en
  - f het resterende gedeelte van het vrije deel dat opgevuld moet worden met verdieping van de examenonderdelen, oriëntatie op studie en beroep en school-organisatorische werkzaamheden.
- 10.2a In het profiel cultuur en maatschappij is:
de keuze van de vakken Wiskunde B, Natuurkunde, Scheikunde en Biologie niet toegestaan.
- b In het profiel economie en maatschappij is:
de keuze van de vakken Natuurkunde en Scheikunde niet toegestaan.
  - c In het profiel natuur en techniek is:
de keuze van het vak Wiskunde A niet toegestaan.

Artikel 11 Onregelmatigheden

- 11.1 Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig onderdeel van het eindexamen aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is, kan de directeur maatregelen nemen.
- 11.2 De maatregelen bedoeld in artikel 11.1, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
- het toekennen van het cijfer 1 voor een onderdeel van het schoolexamen of een toets van het centraal examen,
  - het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan één of meer onderdelen van het schoolexamen of het centraal examen,
  - het ongeldig verklaren van één of meer onderdelen van het schoolexamen of het centraal examen,
  - het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in één of meer door de directeur aan te wijzen onderdelen, waarbij geldt dat indien het hernieuwd examen betrekking heeft op één of meer onderdelen het centraal examen, de kandidaat dat examen aflegt in het volgende tijdvak van het centraal examen.
- 11.3 Alvorens een beslissing ingevolge artikel 11.2 wordt genomen, hoort de examencommissie de kandidaat. De kandidaat kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan.
- 11.4 De examencommissie deelt de beslissing mee aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden de inspectie en, indien de kandidaat minderjarig is, aan de wettelijke vertegenwoordigers van de kandidaat. In de schriftelijke mededeling wordt melding gemaakt van het recht beschreven in artikel 11.5.
- 11.5 De kandidaat kan, waar het gaat om onregelmatigheden en de maatregelen daartegen waarvan in artikel 11.2 sprake is, tegen een beslissing van de directeur bezwaar aantekenen bij de commissie van beroep. Nadat de schriftelijke beslissing aan de kandidaat is verzonden, heeft de kandidaat vijf dagen om bij de commissie van beroep bezwaar aan te tekenen. Het adres van de commissie van beroep is:
Laurens Lyceum
t.a.v. Voorzitter van de commissie van beroep
Voorhout 100
3055 ES Rotterdam
- 11.6 De commissie van beroep stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepsschrift, tenzij zij deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie van beroep stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld zin van artikel 11.2. De commissie van beroep deelt haar beslissing schriftelijk mee aan de kandidaat en, indien de kandidaat minderjarig is, aan de wettelijke vertegenwoordigers van de kandidaat, aan de directeur en aan de inspectie.
- 11.7 De commissie van beroep bestaat uit minimaal twee onafhankelijke leden, die niet aan het Laurens Lyceum verbonden zijn.

Artikel 12 Aangepaste wijze van examineren

- 12.1 Het bevoegd gezag kan toestaan dat een gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. Verzoeken hiertoe dienen zo snel mogelijk te worden indienen bij secretaris van het examen. Uiterlijk vóór 1 oktober in het examenjaar.
- 12.2 Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap, geldt dat de kandidaat die in aanmerking wil komen voor een aangepaste wijze van examineren een deskundigenverklaring moet overleggen die door een ter zake deskundige psycholoog of orthopedagoog is opgesteld. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om hyperactieve kandidaten of om kandidaten met dyslexie.
- 12.3 De aanpassing kan in ieder geval bestaan uit een verlenging van de duur van een toets met ten hoogste 30 minuten. Bij schoolexamens hanteren we 20 minuten tijdverlenging en bij het eindexamen is dat 30 minuten.
- 12.4 Een alternatief voor tijdverlenging is een korte of iets langere pauze tijdens het centraal examen. Onder toezicht, en zonder dat de kandidaat toegang heeft tot de opgaven of het door hem gemaakte werk. Voor deze aanpassing kan bijvoorbeeld worden gekozen voor kandidaten met extreme faalangs of voor handelingen in verband met medische klachten. Hiervoor moet vóór aanvang het centraal examen een schriftelijk verzoek bij de secretaris van het examen worden ingediend. Het bevoegd gezag beslist hierover.
- 12.5 Een andere aanpassing kan zijn computergebruik en/of het gebruik van verklanking via bv claread. Deze aanpassingen kunnen alleen worden toegestaan als daartoe in de bij artikel 12.2 genoemde deskundigenverklaring een voorstel wordt gedaan, of als de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen vermeld in die deskundigenverklaring.
- 12.6 Leerlingen die kleurenblind zijn en het vak Aardrijkskunde hebben, kunnen hulp vragen bij het lezen van kleurenkaarten.
- 12.7 Voor leerlingen met auditieve problemen kan het bevoegd gezag besluiten het onderdeel luisteren bij de moderne vreemde talen anders af te toetsen.

Artikel 13 Geheimhouding

Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van dit examenreglement en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van dit examenreglement de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

Artikel 14 Onvoorziene omstandigheden en bezwaar

- 14.1 In alle gevallen waarin het examenreglement niet voorziet, neemt de directeur een beslissing.
- 14.2 Bij onvoorziene omstandigheden, neemt de examencommissie een beslissing over de te volgen stappen.
- 14.3 Een kandidaat kan bezwaar maken tegen enige maatregel of handeling die hij strijdig acht met het examenreglement. Dit kan schriftelijk bij de secretaris van het examen te worden ingediend. Dan neemt vervolgens de directeur een beslissing in samenspraak met de examencommissie.

Het schoolexamen

Artikel 15 Algemeen

- 15.1 Het schoolexamen heeft voor alle vakken waarin de kandidaat examen aflegt, de vorm van een examendossier.
- 15.2 Het examendossier kan voor ieder vak bestaan uit:
- cijfers behaald voor toetsen,
  - cijfers behaald voor praktische opdrachten,
  - de kwalificatie voor een handelingsdeel, of
  - een combinatie van bovenstaande onderdelen.
- 15.3 Het examendossier bevat tevens het cijfer van het profielwerkstuk en de rekentoets.

Artikel 16 Afnemen van de onderdelen van het schoolexamen

- 16.1 Het bevoegd gezag bepaalt het tijdstip waarop het schoolexamen aanvangt.
- 16.2 Het schoolexamen wordt onder verantwoordelijkheid van de examinatoren afgenomen.
- 16.3 De directeur draagt er zorg voor dat er voldoende toezicht bij het schoolexamen wordt uitgeoefend.
- 16.4 De tijdstippen waarop de onderdelen van het schoolexamen aanvangen en afgerond moeten zijn, liggen vast in de profiel- en vakspecifieke onderdelen van het schoolexamen, dat wordt afgesloten vóór de aanvang van het centraal examen.

Artikel 17 Organisatie schoolexamantoetsen

- 17.1 Organisatie schriftelijke toetsen:
- Alle schoolexamantoetsen worden in principe in het Rondium of in de lokalen daarbij in de buurt of in de gymzaal afgenomen, tenzij anders vermeld op het rooster.
  - Tijdens de schoolexamantoetsen mogen geen tassen, jassen en ondoorzichtige etuis (alleen doorzichtige zakjes zijn toegestaan) worden meegenomen. Leg ze in je kluisje of op de tafels buiten het Rondium.
  - Tijdens de schoolexamantoetsen mogen geen mobiele telefoons of andere communicatie-middelen worden meegenomen.
  - Tijdens de schoolexamantoetsen moeten je zakken leeg zijn.
  - De school zorgt voor papier waarop het werk gemaakt moet worden en, als dat bij de schoolexamantoets nodig is, voor de Grote Bosatlas.
  - Je moet zelf, naast schrijfmateriaal, zorgen voor hulpmiddelen zoals een woordenboek en een (grafische) rekenmachine. Je mag alleen hulpmiddelen meenemen die in het schoolexamenoverzicht bij de schoolexamantoets staan genoemd. In deze hulpmiddelen mag niets staan geschreven.
  - Ben je bijvoorbeeld hyperactief of dyslectisch en heb je hierover een deskundigenverklaring overlegt, dan krijg je 20 minuten meer tijd dan in het schoolexamenoverzicht staat genoemd.
  - Voor de aanvang van een schoolexamantoets wordt de eindtijd van de schoolexamantoets duidelijk vermeld.
  - Om de schoolexamantoetsen ongestoord te laten verlopen, geeft de surveillant op bepaalde momenten aan wanneer de leerlingen die klaar zijn mogen vertrekken. In principe eerste 60 minuten geen vertrek.

17.2 Schoolexametoetsen op de computer

- Voor schoolexametoetsen op de computer gelden alle genoemde regels in artikel 19.1, aangevuld met de hieronder genoemde regels.
- Alle schoolexametoetsen op de computer worden in principe in de mediatheek, in het computerlokaal of in het talentcentrum afgenomen.
- Spreken, kijken op het beeldscherm van een ander, gebruik maken van de harde schrijf en gebruik maken van internet is niet toegestaan.
- Eten en drinken is niet toegestaan in de computerruimtes.
- Voor aanvang van de schoolexametoets wordt verteld op welke wijze je moet inloggen, welke gedragsregels er gelden en hoe je moet handelen als je klaar bent. Deze instructie moet je precies opvolgen.

Artikel 18 Afwezigheid bij schoolexametoetsen

De richtlijnen hierbij zijn:

- A Als een leerling een schoolexametoets maakt, dan kan het cijfer niet meer vervallen.
- B Een gemiste schoolexametoets mag worden ingehaald, maar niet meer herkanst.

18.1 Afwezigheid vanwege voorziene verhindering bij een schoolexametoets, dient zo spoedig mogelijk doch uiterlijk twee dagen voor aanvang van de schoolexametoets te zijn gemeld bij de secretaris van het examen mevrouw Ebell. Het al dan niet geldig zijn van de reden, is ter beoordeling van de directeur.

18.2 Als er sprake is van ziekte of andere vormen van overmacht, die het maken van een schoolexametoets verhinderen, moet zo spoedig mogelijk maar in ieder geval vóór aanvang van de toets de afwezigheid en reden zijn doorgegeven aan de secretaris van het examen mevrouw Ebell. Dit kan door middel van een mail naar neb@laurenslyceum.nl. Het al dan niet geldig zijn van de reden, is ter beoordeling van de directeur.

18.3 Uitzonderlijke redenen die je wezenlijk belemmeren om een schoolexametoets voor te bereiden, dienen zo spoedig mogelijk maar in ieder geval vóór aanvang van de schoolexametoets gemeld te zijn bij de secretaris van het eindexamen mevrouw Ebell. De directeur neemt in die situaties een beslissing.

18.4 Indien een kandidaat door ziekte of andere vormen van overmacht bij één toets in een toetsperiode afwezig is geweest, dan heeft de kandidaat recht op twee herkansingen van de niet gemiste toetsen uit die toetsperiode. Er wordt voor de kandidaat een inhaalprogramma opgesteld.

18.5 Indien een kandidaat door ziekte of andere vormen van overmacht bij meer dan één toets in een toetsperiode afwezig is geweest, besluit de examencommissie of de kandidaat nog recht heeft op herkansingen van de niet gemiste toetsen uit die toetsperiode en hoeveel. Er wordt voor de kandidaat een inhaalprogramma opgesteld.

Artikel 19 Beoordeling schoolexamen

- 19.1 De onderdelen waaraan een cijfer wordt toegekend, worden uitgedrukt in een cijfer uit een schaal lopende van 1 tot en met 10.
- 19.2 Deze cijfers worden tot op één decimaal vastgesteld.
- 19.3 Voor vakken met alleen een schoolexamen wordt het eindcijfer voor het schoolexamen op een geheel getal afgerond.
Voor vakken met een schoolexamen en een centraal examen wordt het eindcijfer voor het schoolexamen op één decimaal afgerond.
- 19.4 De examinerator berekent aan de hand van de onderdelen waaraan een cijfer wordt toegekend, het eindcijfer voor het schoolexamen. Daarbij volgt de examinerator de gewichtstoekenning zoals per vak omschreven in het schoolexamenoverzicht.
Voor vakken met alleen een schoolexamen wordt de uitkomst van deze berekening naar beneden afgerond indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is en naar boven afgerond indien het eerste cijfer achter de komma een 5 of hoger is.
Voor vakken met een schoolexamen en een centraal examen wordt van de uitkomst van deze berekening het eerste cijfer achter de komma naar beneden afgerond indien het tweede cijfer achter de komma een 4 of lager is en naar boven afgerond indien het tweede cijfer achter de komma een 5 of hoger is.
- 19.5 Voor (onderdelen van) het handelingsdeel volstaat de examinerator met het geven van de kwalificatie 'onvoldoende', 'voldoende' of 'goed'.

Artikel 20 Mededeling cijfers schoolexamen

De resultaten van de toetsen, de praktische opdrachten en het profielwerkstuk worden zo snel mogelijk ná de toetsweek in magister verwerkt. Als het schoolexamen is afgerond, worden de definitieve cijfers naar de leerlingen gestuurd.

Artikel 21 Herkansing van onderdelen uit het schoolexamen

- 21.1 Handelingsdelen en het profielwerkstuk kunnen niet herkanst worden. In het schoolexamenoverzicht wordt per toets en praktische opdracht aangegeven of dat onderdeel herkansbaar is of niet.
- 21.2 In 4 havo en 5 vwo heeft iedere kandidaat na iedere toetsperiode recht op twee herkansingen van de regulier gemaakte, herkansbare schoolexamenrepetities uit die toetsperiode.
- 21.3 Voor het vak maatschappijleer in 4 havo en 5 vwo kan aan het eind van het schooljaar een herexamen worden aangevraagd voor de twee schriftelijke schoolexamens. Het herexamen vervangt bij verbetering de twee schriftelijke schoolexamens.
- 21.4 In 6 vwo en 5 havo heeft iedere kandidaat na iedere toetsperiode recht op twee herkansingen van de regulier gemaakte, herkansbare schoolexamens uit die toetsperiode.
- 21.5 Herkansingen kunnen niet gespaard worden, dus niet gebruikte herkansingen uit een toetsperiode komen te vervallen.

- 21.6 De herkansingen vinden ongeveer twee weken na iedere toetsperiode plaats. De juiste data staan in het schoolexamenoverzicht. Ruim van tevoren ontvangt de kandidaat bericht op welke wijze de inschrijving voor de herkansingen zal plaatsvinden.
- 21.7 Het hoogst behaalde cijfer voor de toets of de herkansing is het definitieve cijfer.
- 21.8 Is een handelingsdeel voor het begin van de laatste toetsperiode niet 'voldoende' of 'goed' afgerond, dan kan dat ten koste van één herkansing. Zie verder artikel 25.
- 21.9 Is het cijfer voor het profielwerkstuk lager dan 3,5, dan moet het profielwerkstuk verbeterd worden en dat gaat ten koste van één herkansing. Zie verder artikel 26.
- 21.10 Indien een kandidaat op de dag waarop de herkansingen plaats vinden afwezig is, vervalt het recht op de herkansing(en).
- 21.11 In geval van langdurige ziekte of bijzondere gevallen kan de examencommissie tot een andere regeling besluiten. De kandidaat kan een verzoek bij de examencommissie indienen.

Artikel 22 Onregelmatigheden

- 22.1 Bij alle toetsen en handelingsdelen die deel uitmaken van het schoolexamen dienen de kandidaten aanwezig te zijn. Afwezigheid wordt beschouwd als een onregelmatigheid, vallende onder het in artikel 11.1 gestelde, tenzij de afwezigheid het gevolg is van een wettelijke verplichting, dan wel overmacht. De beslissing of een afwezigheid terecht is of niet, ligt bij de directeur.
- 22.2 Voor handelingsdelen, praktische opdrachten en het profielwerkstuk gelden inleverdata zoals bij aanvang wordt vastgelegd. Het één week na de deadline nog niet afgerond hebben van de onderdelen wordt beschouwd als een onregelmatigheid, vallende onder het in artikel 11.1 gestelde.

Het examendossier

Artikel 23 Toetsen

- 23.1 Toetsen worden in vaste perioden afgenomen en onderwerp, vorm van de toets, toetsduur en toetsperiode liggen vast in het schoolexamenoverzicht.
- 23.2 De beoordelingscriteria van de toetsen dienen vooraf bij de kandidaat bekend te zijn. De hoogte van een eventuele vaste voet mag later bepaald worden.
- 23.3 Schriftelijk opgestelde opgaven worden in Arial 12pt aangeleverd.

Artikel 24 Praktische opdrachten

- 24.1 Van de praktische opdrachten liggen onderwerp, presentatievorm en periode vast in het schoolexamenoverzicht.
- 24.2 De beoordelingscriteria van de praktische opdrachten dienen vooraf bij de kandidaat bekend te zijn.
- 24.3 De inleverdatum eventueel met tijdstip, wordt bij aanvang van de opdracht bekend gemaakt.

Artikel 25 Handelingsdelen

- 25.1 Alleen het vak Lichamelijke oefening kent handelingsdelen.
- 25.2 Tijdens de lessen Lichamelijke oefening zal duidelijk worden gemaakt, welke handelingsdelen wanneer zullen worden gedaan.
- 25.3 De beoordelingscriteria van de handelingsdelen dienen vooraf bij de kandidaat bekend te zijn.
- 25.4 Als de voortgang voor een handelingsdeel onvoldoende is, dan draagt de examinator de kandidaat op dit handelingsdeel op één of meer middagen op school in orde te maken. De betrokken examinator stelt de secretaris van het examen hiervan vooraf in kennis. De ouders ontvangen hierover een brief van de secretaris van het examen.
Blijft de voortgang van het handelingsdeel onvoldoende, dan sluit de schoolleiding de kandidaat van alle lessen uit. De ouders ontvangen hierover een brief van de schoolleiding. De kandidaat wordt weer in de lessen toegelaten als de voortgang van het handelingsdeel voldoende is. Mogelijke problemen die ontstaan door het missen van de lessen dienen door de kandidaat opgelost te worden.
- 25.5 In 4 vwo, 5 vwo en 4 havo moeten alle handelingsdelen 'voldoende' of 'goed' zijn afgerond voor het begin van de laatste toetsweek. Is een handelingsdeel dan niet 'voldoende' of 'goed' afgerond, dan gaat dat ten koste van één herkansing en heeft de kandidaat de tijd tot en met de dag waarop de herkansingen plaatsvinden om aan de voltooiing te werken. Kandidaten die dan één of meer handelingsdelen nog niet of onvoldoende afgerond hebben, worden niet bevorderd naar het volgende schooljaar.
- 25.6 In 6 vwo en 5 havo moeten alle handelingsdelen 'voldoende' of 'goed' zijn afgerond voor het begin van de laatste toetsperiode. Is een handelingsdeel dan niet 'voldoende' of 'goed' afgerond, dan gaat dat ten koste van één herkansing en heeft de kandidaat de tijd tot en met de dag waarop de herkansingen plaatsvinden om aan de voltooiing te werken. Kandidaten die voor aanvang van het centraal examen één of meer handelingsdelen nog niet of onvoldoende afgerond hebben, kunnen geen diploma behalen.

Artikel 26 Profielwerkstuk

- 26.1 Het profielwerkstuk wordt in 5 vwo en 6 vwo of in 4 havo en 5 havo gemaakt en de vorm en de uitvoering liggen vast in de handleiding profielwerkstuk. De handleiding zal worden uitgereikt op de startdag.
- 26.2 De beoordelingscriteria van het profielwerkstuk staan ook in de handleiding profielwerkstuk.
- 26.3 Het vak of de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk worden op het diploma vermeld.
- 26.4 Een kandidaat die voor het profielwerkstuk een cijfer lager dan 3,5 haalt, moet het profielwerkstuk verbeteren. Dat gaat ten koste van één herkansing. De kandidaat heeft de tijd tot aan de laatste dag herkansingsdag om aan de verbetering te werken.

Artikel 27 Rekentoets

- 27.1 De rekentoets meet het vereiste basisniveau rekenvaardigheid van alle kandidaten, dus ook van de kandidaten die geen Wiskunde (A, B of C) in hun pakket hebben.
- 27.2 Alle kandidaten hebben vier mogelijkheden om de rekentoets te maken, daarvan moet minstens één keer verplicht de rekentoets in 4 havo of 5 vwo gemaakt worden.
- 27.3 Een leerling die in één jaar eindexamen aflegt (een gezakte leerling) heeft drie kansen.
- 27.4 Kandidaten zijn verplicht om de rekentoets te maken, maar het cijfer wordt niet meegenomen in de uitslagbepaling en ook niet bij de cumlauderegeling. Het cijfer wordt wel vermeld op de cijferlijst bij het diploma. Zie ook artikel 41.

Artikel 28 Registratie en beheer

- 28.1 Het examendossier bestaat uit een lijst met cijfers van de toetsen, de praktische opdrachten en het profielwerkstuk zoals die in het schoolexamen zijn opgenomen en uit de beoordeling van de handelingsdelen die 'voldoende' of 'goed' zijn afgerond. De schooladministratie houdt deze gegevens bij. Het examendossier wordt in het archief bewaart.
- 28.2 De examinerator houdt de toetsen, de praktische opdrachten, de handelingsdelen en het profielwerkstuk in eigen beheer. Alles wordt tot zes maanden na de definitieve vaststelling van de uitslag van het eindexamen bewaard.
- 28.3 De kandidaat krijgt na de beoordeling van een toets, een praktische opdracht of het profielwerkstuk éénmaal de gelegenheid het werk in te zien en met de examinerator te bespreken. Daarna is inzage van het werk alleen mogelijk op een in overleg met de directeur vastgesteld moment. De inzage van het werk vindt onder toezicht van de school plaats.
- 28.4 De examinerator houdt een schaduwbestand bij van de behaalde toetscijfers, van de cijfers van praktische opdrachten en van de verwerkte handelingsdelen.

Artikel 29 Rapportage

Een aantal keer per schooljaar verschijnt een rapport gebaseerd op de resultaten van het schoolexamen. Het exacte aantal en de data zijn vastgelegd in het schoolexamenoverzicht.

Artikel 30 Doubleren in 4 havo en 5 vwo

- 30.1 Kandidaten die niet bevorderd worden en doubleren, zijn verplicht om alle examenonderdelen in de vorm van toetsen en praktische opdrachten over te doen teneinde het resultaat te verbeteren.
- 30.2 Bij doubleren in 4 havo en 5 vwo geldt dat de eerder behaalde cijfers voor schoolexamenrepetities, praktische opdrachten, de rekentoets en de schoolexamencijfers voor Maatschappijleer en CKV vervallen.
- 30.3 Aan kandidaten die niet bevorderd worden en doubleren, maar die het vak Culturele en kunstzinnige vorming en/of Maatschappijleer hebben afgesloten met een eindcijfer van een 8 of hoger, kunnen door de secretaris van het examen ontheffingen voor het opnieuw volgen van die vakken verleend worden.
- 30.4 Doubleurs 5 vwo uit schooljaar 2017-2018 in 5 vwo die het vak Culturele en kunstzinnige vorming 'voldoende' of 'goed' hebben afgesloten, kunnen gebruik maken van een overgangsregeling voor examen 2020 of er voor kiezen om het kundossier te laten beoordelen met een cijfer. In dit laatste geval kunnen ze er ook voor kiezen om het cijfer te verbeteren door middel van een onderzoeksopdracht. In overleg met de examensecretaris wordt gekeken naar de gunstigste optie.
- 30.5 Bij doubleren krijgt de kandidaat de keuze of ze het opgestarte profielwerkstuk willen afronden in het hetzelfde tijdspad als geldt voor de bevorderde leerlingen.

Artikel 31 Doorstromers en overstappers

- 31.1 Kandidaten die in het bezit zijn van het diploma havo en doorstromen naar 5 vwo hebben het recht op vrijstelling voor de vakken Maatschappijleer en Culturele en kunstzinnige vorming. In verband met de algemene vorming volgen leerlingen die doorstromen wel de lessen voor het vak Maatschappijleer. Zodra het cijfer voor het profielwerkstuk in 6 vwo bekend is, beslissen deze leerlingen of ze gebruik maken van de vrijstelling voor het vak Maatschappijleer of dat ze het cijfer van Maatschappijleer uit 5 vwo in het combinatiecijfer willen laten meetellen.
- 31.2 Kandidaten die in het bezit zijn van het diploma vmbo of havo en doorstromen naar respectievelijk 4 havo of 5 vwo, behouden het behaalde cijfer van de rekentoets 3F.
- 31.3 Voor kandidaten die overstappen van 5 vwo naar 5 havo, wordt door de secretaris van het examen een aangepast PTA gemaakt voor het voorexamenjaar. Hierbij geldt als richtlijn dat alléén die onderdelen die niet meer worden afgetoetst in 5 havo, maar wel wettelijk verplicht onderdeel zijn van het schoolexamen worden verwerkt in het aangepaste PTA. Er zal worden gekeken of er cijfers uit het verleden kunnen worden gebruikt.

Artikel 32 Instromers en verhuisgevallen

Indien een kandidaat instroomt van een andere school of toelating verzoekt tot een leerjaar waarin al een gedeelte van het schoolexamen op het Laurens Lyceum is afgenomen, gelden dezelfde regels als beschreven in artikel 31.3

Het centraal schriftelijk examen

Artikel 33 Centraal examen

- 33.1 Het centraal examen wordt afgenomen in het laatste leerjaar en omvat de vakken zoals in artikel 8 is vastgelegd.
- 33.2 Het centraal examen kent drie tijdvakken: het eerste, het tweede en het derde tijdvak. De data van de tijdvakken staan in het schoolexamenoverzicht.
- 33.3 Het examen moet worden gemaakt op gewaarmerkt papier, dat door de school wordt geleverd. Er mogen geen overige papieren de examenzaal binnen.
- 33.4 Het examenwerk moet geschreven worden in blauwe of zwarte inkt (balpen of vulpen). Het gebruik van potlood, type-ex of andere inktverwijderaars is niet toegestaan.
- 33.3 Overige regels voor de afname van het centraal examen worden ruim voor de meivakantie aan de examenkandidaten vertrekt. Dit gebeurt via een document genaamd "informatieboekje cse 2019".
- 33.4 Een voorwaarde voor toelating voor een centraal examen, is het afgerond hebben van het schoolexamen in het betreffende vak.

Artikel 34 Herexamen

- 34.1 De kandidaat die na het centraal examen in het eerste tijdvak op grond van de uitslagbepaling in artikel 38 nog niet is geslaagd, heeft de mogelijkheid om via een herexamen in één vak in het tweede tijdvak alsnog aan de voorwaarden te voldoen.
- 34.2 De kandidaat die na het centraal examen in het eerste tijdvak op grond van de uitslagbepaling in artikel 38 is geslaagd, heeft de mogelijkheid om via een herexamen in één vak in het tweede tijdvak het cijfer te verbeteren.
- 34.3 Ruim van tevoren ontvangt de kandidaat de informatie hoe hij/zij van het recht op een herexamen gebruik kan maken, via "informatieboekje cse 2019".

Artikel 35 Inzage centraal examen

- 35.1 De kandidaat heeft de mogelijkheid het centraal examen van de vakken met een centraal examen in te zien. De momenten liggen vast in het schoolexamenoverzicht.
- 35.2 De secretaris van het examen verschaft op de genoemde datum aan uitsluitend de kandidaat, desgewenst vergezeld van ten hoogste één andere persoon, inzage in het gemaakte werk en de beoordeling. Kopieën van het werk en de beoordeling worden niet verstrekt. De kandidaat zorgt zelf voor de opgaven en het betreffende correctiemodel. Zie bv www.examenblad.nl.

Artikel 36 Ziekte

Bij ziekte of andere vormen van overmacht, die het maken van een centraal schriftelijk examen verhinderen, moet zo spoedig mogelijk maar in ieder geval vóór aanvang van het centraal schriftelijk examen contact worden opgenomen met de (plaatsvervangend-)secretaris van het examen of de directeur.

Artikel 37 Registratie

Het werk van het centraal examen van de kandidaten wordt gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag van het examen bewaard door de directeur.

De uitslag van het examen

Artikel 38 Uitslagbepaling

De directeur en de secretaris van het examen stellen in geval van een eindexamen de uitslag vast. De uitslag luidt <<geslaagd>> of <<afgewezen>>.

Artikel 39 Eindcijfers vakken

Voor vakken met alleen een schoolexamen is het eindcijfer van het schoolexamen, tevens het eindcijfer van het vak (zie artikel 19).

De eindcijfers voor de vakken met een schoolexamen en een centraal examen worden weergegeven in een geheel getal nadat ze zijn berekend als het rekenkundig gemiddelde van het eindcijfer van het schoolexamen (zie artikel 19) en het cijfer voor het centraal examen.

De uitkomst van deze berekening wordt naar beneden afgerond indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is en naar boven afgerond indien het eerste cijfer achter de komma een 5 of hoger is.

Het cijfer van de rekentoets is tevens het eindcijfer.

Artikel 40 Combinatiecijfer

40.1 Het combinatiecijfer telt als eindcijfer van één vak mee bij de uitslagbepaling.

40.2A Op havo en vwo vormen voor kandidaten die in het schooljaar 2018-2019 in 4 vwo, 4 havo, 5 vwo of 5 havo zitten, de eindcijfers van het profielwerkstuk en de vakken Maatschappijleer en Culturele Kunstzinnige Vorming samen een combinatiecijfer. Doubleurs uit 5 vwo en gezakte kandidaten uit 5 havo, kunnen besluiten om Culturele Kunstzinnige Vorming af te sluiten met een beoordelingen <<voldoende>> of <<goed>> en dus geen onderdeel van het combinatiecijfer te laten zijn, zie ook artikel 30.4 en 44.5.

40.2B Op havo en vwo vormen voor kandidaten die in het schooljaar 2018-2019 in 6 vwo zitten, de eindcijfers van het profielwerkstuk en het vak Maatschappijleer samen een combinatiecijfer.

40.3 Het combinatiecijfer wordt berekend als het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers van de samenstellende onderdelen. De uitkomst van deze berekening wordt naar beneden afgerond indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is en naar boven afgerond indien het eerste cijfer achter de komma een 5 of hoger is.

Artikel 41 Slaag-zakregeling examen 2019

41A.1 De kandidaat die het schoolexamen en het centraal examen heeft afgelegd, is geslaagd:

- a indien hij:
  - 1e voor al zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 6 of meer heeft behaald,
  - 2e voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 5 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 6 of meer heeft behaald,
  - 3e voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers tenminste 6,0 bedraagt, of
  - 4e voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 5 heeft behaald dan wel voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer 5 heeft behaald, en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers tenminste 6,0 bedraagt.
- b en indien hij voldoet aan de 'kernvakkenregel':
  - 1e voor de vakken Nederlands, Engels en voor zo ver van toepassing is Wiskunde (A, B) het eindcijfer 6 of meer heeft behaald, **of**
  - 2e voor één van de vakken Nederlands, Engels, en voor zover van toepassing Wiskunde (A, B) als eindcijfer 5 en voor de overige van de vakken Nederlands, Engels, Wiskunde (A, B) als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, **én**
  - 3e de rekentoets heeft afgelegd
- c indien het gemiddelde van al de cijfers van de vakken voor het centraal schriftelijk examen 5,5 of hoger is.
- d indien geen van de eindcijfers van onderdelen van het combinatiecijfer, zoals genoemd in artikel 40, lager is dan 4, en
- e indien de vakken Lichamelijke opvoeding en (indien van toepassing) Culturele en kunstzinnige vorming zijn beoordeeld als 'voldoende' of 'goed'.

Artikel 42 Extra vakken

Indien dat nodig is om de kandidaat te laten slagen betrekken de directeur en de secretaris van het eindexamen een of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de definitieve uitslag. De overgebleven vakken dienen een eindexamen te vormen. Indien een kandidaat in meer vakken examen heeft afgelegd dan in de vakken die ten minste samen een eindexamen vormen, worden de vakken die niet bij de bepaling van de definitieve uitslag zijn betrokken, op de cijferlijst vermeld, tenzij de kandidaat daartegen bedenkingen heeft geuit bij de secretaris van het eindexamen.

Artikel 43 Cum Laude

43.1 Kandidaten die op het atheneum of gymnasium zitten zijn Cum Laude geslaagd als:

- a het gemiddelde eindcijfer van de kandidaat tenminste 8,0 is, berekend op basis van de eindcijfers van het gemeenschappelijk deel (inclusief het combinatiecijfer), de eindcijfers van het profieldeel én het hoogste cijfers van het vrije deel.
- b en alle cijfers die meetellen in bovenstaande gemiddelde berekening tenminste het eindcijfer 7 zijn en voor Lichamelijke opvoeding en Culturele en kunstzinnige vorming tenminste de kwalificatie <<voldoende>> heeft .

- 43.2 Kandidaten die op het havo zitten zijn Cum Laude geslaagd als:
- het gemiddelde eindcijfer van de kandidaat tenminste 8,0 is, berekend op basis van de eindcijfers van het gemeenschappelijk deel (inclusief combinatiecijfer), de eindcijfers van het profieldeel én het hoogste cijfers van het vrije deel.
  - en alle cijfers die meetellen in bovenstaande gemiddelde berekening tenminste het eindcijfer 6 zijn en voor Lichamelijke opvoeding en (indien van toepassing) Culturele en kunstzinnige vorming tenminste de kwalificatie <<voldoende>> heeft .

Artikel 44 Niet geslaagden

- 44.1 Kandidaten die gezakt zijn en doubleren, zijn verplicht om alle examenonderdelen in de vorm van toetsen en praktische opdrachten over te doen teneinde het resultaat te verbeteren. Ook de rekentoets moet opnieuw worden gemaakt. Het profielwerkstuk hoeft niet opnieuw gemaakt te worden.
- 44.2 In principe telt voor onveranderde toetsen het hoogste cijfer, maar als het na doubleren behaalde cijfer voor de toets meer dan 1 punt lager is dan het eerder behaalde cijfer voor de toets, dan vervalt het eerder behaalde cijfer voor de toets.
- 44.3 De eerder behaalde cijfers voor praktische opdrachten vervallen.
- 44.4 De eerder behaalde resultaten voor het centraal schriftelijk examen en de rekentoets vervallen.
- 44.5 Kandidaten die zijn gezakt en doubleren in 5 havo en die het vak Culturele en kunstzinnige vorming 'voldoende' of 'goed' hebben afgesloten, kunnen gebruik maken van een overgangsregeling voor examen 2019 of er voor kiezen om het kunstdossier te laten beoordelen met een cijfer. In dit laatste geval kunnen ze er ook voor kiezen om het cijfer te verbeteren door middel van een onderzoeksopdracht. In overleg met de examensecretaris wordt gekeken naar de gunstigste optie.

Ten slotte

Artikel 45 Overige bepalingen

In de gevallen waarin bovenstaande regelingen niet voorzien of in de praktijk onduidelijkheden blijken te ontstaan, beslist de directeur.

Artikel 46 Spreiding examen

Het bevoegd gezag kan, de inspectie gehoord hebbende, toestaan dat ten aanzien van kandidaten die in de laatste twee leerjaren langdurig ziek zijn geweest en ten aanzien van kandidaten die lange tijd niet in staat zijn geweest het onderwijs in de laatste twee leerjaren te volgen, het eindexamen gespreid over twee schooljaren wordt afgenomen.

Een dergelijk verzoek moet schriftelijk voor de aanvang van het centraal examen bij de secretaris van het examen worden ingediend.